

İlaçta yerli üretimin önemi tartışılmaz

Nobel İlaç Yönetim Kurulu Başkanı Hasan Ulusoy

Konusunda birçok ödül alarak başarıları taçlandırılan köklü bir ilaç firması Nobel. Bu gurur tablosunun arka fonunu, bu başarılı grafiği elde etmede etken olan unsurları nasıl özetlersiniz?

Teşekkür ederim. Öncelikle firmamız hakkında kısa bilgi vermek isterim. Nobel İlaç, 1964 yılında kurulmuş, %100 yerli sermayeli bir firma. Halen 20 ülkede kendi ekiplerimizle tanıtım faaliyetlerimizi yürütüyoruz. İhracat yaptığımız ülke sayısı 50'ye yakın. Geniş bir ürün yelpazemiz var. Bu ürünleri üç ülkedeki dört tesisimizde üretiyoruz. Ayrıca Ar-Ge merkezimiz ve biyoteknoloji sahası da dâhil devam eden yeni yatırım projelerimiz var. Toplam çalışan sayımız 3000'e yakın. Bu başarılı grafiği elde etmede elbette 55 yıllık tecrübe ve yetmişmiş insan kaynağımız asıl etkenler. İlaç, her aşamasında aşırı hassasiyet, titizlik ve bilgi birikimi gerektiren bir alan.

Kazakistan'daki fabrikamız ülkenin ilk GMP (iyi üretim uygulamaları) sertifikasına sahip tesisidir. Bu arada, aldığımız belirttiğiniz ödüllerden birini özellikle hatırlamak isterim. Deloitte Private tarafından 25 yıldır yurt dışında verilen ve bu sene Türkiye'de ilk defa hayata geçirilen "Best Managed Companies" yani "En İyi Yönetilen Şirketler" ödülünü alan 11 Türk şirketinden birisi olduk. Şirketlerin uluslararası en iyi uygulamalar çerçevesinde yönetim performanslarının değerlendirildiği bu ödüle layık görülen tek ilaç şirketi Nobel oldu.

Nobel İlaç'ın kalite politikasından bahsedebilir misiniz?

İlaçta kalite standartları birçok sektöre göre çok daha yüksektir ve uyulması gerekli şartlar ülke otoriteleri tarafından net şekilde belirlenmiştir. Biz onlarca yıldır yalnızca Türkiye değil,

Her zaman, iyi eğitilmiş, konusunda uzmanlaşmış kadrolarla çalışmak zorundasınız. Bunun yanında Ar-Ge ve üretim sahalarınızda sürekli en ileri teknolojiye sahip teçhizata ihtiyaç duyarsınız. Bunları kullanmak da yine uzmanlık gerektirir. Başarılı görüldüğümüz önemli konulardan biri kuşkusuz yurt dışı faaliyetlerimiz. Söylediğim gibi yirmi ülkede organizasyonumuzu kurmuş, buralar dâhil yaklaşık elli ülkeye de ihracat yapıyoruz. Yıllık yaklaşık dört milyar dolar dış ticaret açığı olan eczacılık ürünleri sektöründe on yıla yakın zamandır bu açığa dahil olmayan, diğer deyişle ihracatı ithalattan daha fazla olan bir firmayız.

Türkiye'deki tesislerimizin yanında Kazakistan ve Özbekistan'da da iki fabrikaya sahibiz. Buralardaki üretimlerin bir kısmı da yine çevre ülkelere ihraç ediliyor.

Nobel İlaç Yönetim Kurulu Başkanı Hasan Ulusoy:
"Stratejik alan olarak kabul edilen ilaçta yerli üretimin önemi tartışılmaz. 2023 Vizyonu ve 10. Kalkınma Planı gibi resmi belgelerde de yer verildiği şekilde, bu sahada dışa bağımlılığı azaltmamız lazım. Biz bu konuda bugüne kadar olduğu gibi bundan sonra da her türlü katkıyı sağlayacağız."

ihracat yaptığımız çok sayıda ülkenin de kurallarına uygun üretim yapıyoruz. Kendi ihtiyacımız yanında 18 firmaya daha ilaç üretimi gerçekleştiriyoruz. ISO 9001, ISO 14001 ve OHSAS 18001 kalite standartlarına sahip olan üretim tesislerimiz Sağlık Bakanlığımızın yanı sıra, Avrupa Birliği, Ukrayna, Rusya, Suudi Arabistan, Belarus gibi birçok otoritenin de denetiminden geçiyor ve iyi üretim uygulamaları açısından onaylanıyor.

TÜBİTAK'ın Kamu Kurumları Araştırma ve Geliştirme programı kapsamında, "Biyobenzer ilaçların yerli olarak geliştirilmesi ve üretilmesi" çağrısında projeye onaylanan ilk firma oldunuz. Bu konuyu biraz açar mısınız?

Biyoteknoloji sahasına, 2005 yılında, Türkiye'de yerli ilaç firmaları arasında bir ilk olarak İnterferon Alfa Faz II klinik çalışması ile adım attık. Biyoteknoloji her zaman ilgi alanımızda oldu. 2014 yılı ise önemli bir dönüm noktasıdır. TÜBİTAK öncülüğünde açılan 1007 kodlu "Biyobenzer İlaçların Yerli olarak Geliştirilmesi ve Üretilmesi" programında 28 proje

ve 23 şirket içerisinden, onay alan tek dosya Nobel'inikidir. Bir kanser ilacı geliştirmek üzere başlanan bu proje ile devlet destekli ilk milli biyobenzer projesi 'BIOSIM-1' de başlamıştır.

Türkiye'nin %100 yerli sermayeli bir ilaç firması olarak bir Dünya Bankası grubu kuruluşu olan İFC-International Finance Corporation'dan biyoteknolojik ilaç üretim tesisi için 25 milyon USD gibi bir destek göreceksiniz. Firmanızın hem Türkiye ekonomisine hem de insan sağlığına katkıları açısından bir değerlendirme yapar mısınız?

Yarım asrı geride bırakmış, ülkemizde birçok 'ilk'e de imza atmış bir firmayız. Gelecek 50 yılda da var olabilmemizin önemli şartlarından birinin bu sahada var olduğunu görmek zor değil. Değer bazında dünya genelinde ilaç pazarının %25'i, ülkemizde yaklaşık %20'si biyoteknoloji ürünlerinden oluşuyor. Bu paylar hızla büyümeye de devam ediyor. Bütün sağlık kalemlerinde olduğu gibi ilaçta da giderlerin finansmanında sıkıntı yaşandığı malum. Ayrıca, stratejik alan olarak kabul edilen ilaçta yerli

üretimin önemi tartışılmaz. 2023 Vizyonu ve 10. Kalkınma Planı gibi resmi belgelerde de yer verildiği şekilde, bu sahada dışa bağımlılığı azaltmamız lazım. Biz bu konuda bugüne kadar olduğu gibi bundan sonra da her türlü katkıyı sağlayacağız.

Konvansiyonel ilaçlara nazaran biyoteknolojik ilaçların üretimi büyük bir uzmanlık ve maddi güç gerektiriyor. Bu anlamda Türk ilaç sektörü ve Nobel İlaç hakkında gelecek vizyonunuz nedir?

Bu yatırımın ülkemiz için öneminden söz ettim. Biz bu yatırımları yalnızca Türkiye pazarı hedefiyle yapıyoruz değil. Söz ettiğim gibi, şimdilik 20 ülkede aktif tanıtım, 50'ye yakın ülkede de ihracat yapıyoruz. Can yakıcı cari açık probleminde etkisi olmayan tek yerli firmayız. Bu konuda, "İlaçta Dışa Bağımlılığın Azaltılması" vizyonu ile hareket eden devletimizle tam bir fikir ve amaç birliği içerisindeyiz. Bu amaçla öncelikle Türkiye'de örneği olmayan yüksek teknoloji ve donanımlı bir laboratuvar oluşturduk. Bu alana 10 civarında ürünle girmek gibi bir hedefimiz var. Ayrıca bir orijinal molekül geliştirme çalışmamız da devam ediyor. Şu an 25 kişilik bir ekibimiz var ve yakın zamanda sayı 100'e yaklaşacak. Elbette ana hedef Türkiye yanında çok sayıda ülkede de bu ürünleri kullanıma sunabilmek. Bu noktada bazı sıkıntıları da vurgulamak isterim. Her şeyden önce, yüksek maliyetli bu yatırımlara kaynak aktarmak neredeyse imkansız hale geldi. İlaç fiyatlarındaki problem her firmayı günü kurtarmak, ayakta kalabilme mücadelesine sürüklüyor. Bunu aşmamız, yetmişmiş eleman yetersizliği ciddi başka bir sıkıntı. Makine, teçhizat, sarf malzemesi gibi konularda dışa bağımlıyız. Aslında, ülkede bu konularda yeterli iklimin henüz oluşmamış olması tüm sorunları kapsayan ana başlık. Sonuç olarak bu sahada bir potansiyel görüyoruz elbette. Dünya genelinde çeşitli nedenlerle sağlık hizmeti ve ilaç ihtiyacı artıyor. Her alanda olduğu gibi de avantajları nedeniyle yüksek teknoloji ürünlerinin kullanımı kaçınılmaz. Dolayısıyla bu konuya eğilmek anlamlı görünüyor.